

Stand van zaken Hofstedepark en kunstproject

Hofstedeplan

Het Wijkplatform Bemmeloost is sinds 2009 bezig met het realiseren van een centraal park met pluktuin, ijsbaan en speelterrein midden in de wijk De Essenpas te Bemmeloost. Na jaren voorbereiding, lobbyen en fondsenwerving is de uitvoering van dit plan eindelijk in februari 2013 gestart. Momenteel (1 juni 2013) is ca. 75% van het park gerealiseerd.

Het kunstproject in de wijk de Essenpas is een aanvulling op dit lopende project. Bij het maken van de plannen voor het park was het bestaan van het kunstbudget niet bekend waardoor de kunst ook geen vooraf gepland onderdeel van het park vormt. Vanwege de locatie en benaming van het park is gekozen voor het "kasteelthema" als leidraad bij het ontwerp van het park. Dat betekent dat het park

elementen bevat die in de tuinen of op het voorterrein van een kasteel kunnen worden verwacht, zoals een vrij formele lanenstructuur, een afzonderlijke kruidentuin, wijngaard, muren en hagen. Het terrein is grotendeels omgeven door een "gracht" met daarover enkele bruggen.

In het park zijn twee bijzondere ontmoetingsplekken gepland met een hogere uitstraling door toepassing van Corten-stalen platen en een specifieke beplantingsinrichting.

Kunstbudget

In de reserve van de gemeente Lingewaard was een behoorlijk bedrag aanwezig voor kunst in de Vinexwijken Klaverkamp en Essenpas. Deze gelden waren gereserveerd uit de opbrengst van de wijken bij hun totstandkoming eind jaren negentig en begin 2000. De beschikbare kunstbudgetten waren maar gedeeltelijk besteed aan kunst in deze wijken, een deel was reeds naar de algemene middelen overgeheveld en een deel stond gereserveerd voor de kunst. Naar aanleiding van het burgerinitiatief voor het park en de mogelijkheid tot aanvulling met kunst door inzet van de beschikbare reserve, is door het college besloten om deze reserve (€50.000) ook daadwerkelijk te besteden aan het geormerkte doel

Aanvankelijk was het plan om het bedrag te verdelen over beide betrokken wijken, maar Klaverkamp (wijkplatform Bemmeloost West) zag geen mogelijkheden voor een zinvolle inzet van deze gelden en ging akkoord met inzet van het volledige bedrag in De Essenpas. In februari 2013 is de gemeenteraad akkoord gegaan met een voorstel om het budget in de wijk De Essenpas in te zetten voor kunst. Daarbij is de koppeling gemaakt met het plan voor het Hofstedepark.

Kunst?

Toen het bestaan van het kunstbudget in 2012 bekend werd, heeft het wijkplatform Bemmeloost nagedacht over de mogelijkheden om kunst in het park toe te passen. Direct kwam daarbij een ouder idee boven om ergens in het park een speelelement te plaatsen voor de kleinste kinderen dat gebruik maakt van water. Vanuit praktische en kostenoverwegingen was dit idee eerder bevroren. “Speelbaar”

en “water” waren daarmee twee kernwoorden die we vervolgens hebben gebruikt in de verschillende overleggen met de Kunst Advies Commissie (KAC) van de gemeente. Dit gaf een thema en denkrichting voor de kunst, maar was voor het wijkplatform overigens geen absolute eis. Toen vervolgens bleek dat in de Essenpas het volledige bedrag kan worden ingezet en een kunstproject juist baat heeft bij “ruimte” zijn we daarom als wijkplatform hiervan enigszins afgestapt. Wat betreft het wijkplatform is er zeer grote ruimte

voor kunstenaars om ideeën voor het park en zijn directe omgeving in te brengen. Een speelbaar object met water is wat ons betreft dus zeker een optie, maar niet de enige denkrichting. Zo hebben we intussen besloten om de beide “ontmoetingsplaatsen” in het plan voorlopig nog niet uit te voeren in afwachting van het kunstproject. Naast een praktisch doel “zitjes op de kruispunten” waren deze ontmoetingsplaatsen ook min of meer de eyecatchers van het park. Of die op die plekken en in die vorm moeten worden gehandhaafd is zeer afhankelijk van wat het kunstproject ons uiteindelijk brengt. Het is zelfs denkbaar dat de kunstuiting in de plaats komt van één of beide ontmoetingsplekken. Bijkomend voordeel kan dan zijn, dat middelen die bestemd waren voor de ontmoetingsplekken aanvullend ingezet kunnen worden voor het kunstproject.

Voor het wijkplatform is verder ook denkbaar dat er voor meer dan één kunstuiting wordt gekozen, elk met een eigen plek en bedoeling. We staan wat dat betreft open voor elke suggestie en idee.

Beperkingen vanuit het parkontwerp

Het Hofstedepark begint momenteel duidelijk vorm te krijgen. Bijgevoegd zijn enkele foto's van het park in zijn huidige nog onbegroeide vorm. Het is niet de bedoeling om in het kader van het kunstproject het park weer verregaand aan te passen. De kunstuiting moet daarom min of meer passen in het huidige ontwerp. Het ontwerp laat daarvoor echter behoorlijk wat ruimte. Door de opzet van kruislingse paden in het terrein zijn een aantal grote vakken ontstaan die tot nu toe niet allemaal een duidelijke invulling hebben gekregen. Ook de paden zelf bestaan gedeeltelijk uit grasbanen die alleen door intensiever maaien als pad herkenbaar zullen zijn. Dan zijn er de eerder genoemde “ontmoetingsplekken” die voorlopig ook niet verder zijn ingevuld. Dit zijn twee kruispunten waar het half verharde hoofdpad de minder herkenbare graspaden kruist. Deze plekken vormen bij uitstek een gelegenheid voor een verbijzondering waar “ontmoeten” wel de leidraad kan zijn. Zo hebben we zelf al

gedacht aan een bijzondere vormgegeven bank, een waterornament of een “loverslane”. Alles is wat ons betreft denkbaar, al neigt onze voorkeur wel meer naar toegepaste kunst dan naar een puur statisch object.

Technische beperkingen

Het terrein van het park heeft als bestemming groen en recreatie. Dat betekent dat grotere objecten op en in het terrein niet zonder meer mogelijk zijn maar getoetst moeten worden aan bestemmingsplan, beeldkwaliteitsplan en welstandseisen. Daarnaast is er nog een belangrijke technische beperking: onder het park loopt een belangrijke gasleiding op

ca. 1,8 meter diepte. Boven deze leiding en in een strook van 3 meter aan weerszijde van de buis dient er een vrije zone gerespecteerd te worden, mag alleen zeer oppervlakkig worden gegraven en zijn ook diep wortelende bomen niet toegestaan. Funderingen voor zwaardere objecten zijn daarmee al snel een probleem. Op de tekening van het park is de loop van deze gasbuis aangegeven met de stippellijnen links en rechts.

Water

Rondom het terrein is een “slotgracht” aangelegd met aan de binnenzijde (de parkkant) een hardhouten beschoeiing en een schuine oever aan de buitenzijde. Het water in deze gracht ligt ruim boven het grondwaterniveau en wordt kunstmatig op peil gehouden met een automatische grondwaterpomp buiten het terrein. Het is mogelijk om het water uit de gracht te gebruiken voor een waterobject, maar dit water is echt “slootwater” dus niet veilig voor kinderen.

Onderhoud

De gemeente Lingewaard verkeert al enige tijd in grote financiële moeilijkheden. Dit heeft geleid tot grote bezuinigingen en een beleid waarbij vooral sterk wordt gestuurd op het beperken van kosten voor onderhoud. Dit geldt ook voor de kunst. Een kunstobject moet daarom niet alleen duurzaam zijn in aanleg, maar vooral ook langdurig bestand zijn tegen invloeden van buitenaf. Weersinvloeden, spelende kinderen en zelfs baldadige jeugd mogen niet leiden tot schade en hoge kosten. Bij de keuze in het winnende ontwerp zal dit punt daarom een belangrijke rol spelen.

Een waterobject dat grotere hoeveelheden schoon water gaat gebruiken zal voorzien moeten worden van een eigen grondwaterpomp (of moet gebruikmaken van de aanwezige pomp buiten het terrein). Op dit moment is nog niet bekend in hoeverre dit past binnen de regels van het waterschap.

In het terrein zijn verschillende loze leidingen aangebracht waar tyleen-waterbuizen en/of stroomkabels doorgevoerd kunnen worden. Stroom- en wateraansluiting zijn op dit moment nog niet gerealiseerd.

Selectie kunstenaars / ontwerpen

De selectie van de kunstenaars en het uiteindelijke ontwerp of ontwerpen gebeurt in samenwerking tussen Kunst Advies Commissie en wijkplatform. Nadrukkelijk is in het hele proces ook een grote invloed ingeruimd voor bewoners van de wijk.

Het idee is om allereerst kunstenaars op twee manieren te benaderen: een aantal gerenommeerde kunstenaars wordt door de KAC gevraagd en daarnaast zal er een oproep worden geplaatst in de lokale krant Het Gemeentenieuws en in de Nieuwsbrief van het wijkplatform waarin kunstenaars worden gevraagd zich hiervoor aan te melden.

Vervolgens wordt er nog voor de zomer een presentatie gehouden in en bij het Hofstedepark voor deze kunstenaars, waarbij zij zich ter plekke een beeld kunnen vormen van de wijk, de plek en de ideeën van de aanwezige bewoners en wijkplatformleden.

Op basis hiervan kunnen deze kunstenaars een idee of schetsontwerp maken dat kan worden ingediend bij de KAC. KAC en wijkplatform zullen hieruit een shortlist samenstellen van ontwerpen die aan de eisen voldoen en waarover gezamenlijk enthousiasme ontstaat. Deze kunstenaars worden gevraagd hun ontwerp vervolgens iets verder uit te werken en na de zomer aan de bewoners van de Essenpas te presenteren. Op basis van deze presentatie en het oordeel van KAC en wijkplatform wordt dan één of meer objecten uitgekozen voor realisatie.

Aanmelden

Bent u kunstenaar en geïnteresseerd door bovenstaand verhaal dan kunt u zich aanmelden bij de Kunst Advies Commissie of bij het wijkplatform. U ontvangt dan een uitnodiging voor de informatiebijeenkomst.

Contactpersoon voor de KAC is dhr. Benno Arends van de Gemeente Lingewaard, e-mail: b.arends@lingewaard.nl of telefonisch 026-3260257.

Contactpersoon voor het wijkplatform is dhr. Etko Cretier, voorzitter van het platform, e-mail: info@wijkplatformbemmeloost.nl.